

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ
СТЕФАНИКА**

Факультет економічний

Кафедра обліку і оподаткування

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Облікові концепції в системі оподаткування

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Освітня програма «Облік і оподаткування»

Спеціальність : D1 «Облік і оподаткування»

Галузь знань : D «Бізнес, адміністрування та право»

Затверджено на засіданні кафедри обліку і оподаткування,
Протокол №8 від 2 грудня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Облікові концепції в системі оподаткування
Викладач (-і)	Шкроміда Н.Я., к.е.н., доцент кафедри обліку і оподаткування
Контактний телефон викладача	+38(066)3672982
Е-mail викладача	nadiia.shkromyda@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний та заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	Очні консультації: згідно розкладу консультацій: https://koia.pnu.edu.ua/hrafik-provedennia-konsultatsij/
2. Анотація до курсу	
Курс «Облікові концепції в системі оподаткування» спрямований на вивчення теоретичних основ та методологічних підходів до обліково-аналітичного забезпечення податкових процесів підприємства. Особлива увага приділяється концепціям облікової політики, гармонізації податкового та фінансового обліку, податковому плануванню та контролю. Курс розкриває вплив облікових концепцій на економічну поведінку платників податків та формування податкової бази, надаючи студентам можливість опанувати сучасні наукові підходи щодо облікових рішень для цілей оподаткування, податкового планування і контролю.	
3. Мета та цілі курсу	
Метою курсу є формування системного розуміння облікових концепцій як теоретичної основи формування податкової бази, податкових зобов'язань та податкових різниць. Курс спрямований на опанування концептуальних підходів до визнання й оцінки доходів, витрат, активів і зобов'язань у контексті їх податкових наслідків та вибору облікової політики для цілей оподаткування. Особлива увага приділяється використанню облікових інструментів у податковому плануванні, контролі та управлінні податковими ризиками з метою забезпечення прозорості й податкової безпеки діяльності підприємства.	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<p>Компетентності:</p> <p>Здатність аналізувати вплив концепцій фінансового обліку на формування податкової бази.</p> <p>Здатність застосовувати концептуальні підходи до визнання, оцінки та відображення податкових зобов'язань і активів у системі обліку та звітності.</p> <p>Здатність обґрунтовувати вибір облікової політики для цілей оподаткування з урахуванням стратегічних і ризик-орієнтованих аспектів.</p> <p>Здатність оцінювати процеси гармонізації фінансового і податкового обліку в умовах міжнародної інтеграції та вплив міжнародних стандартів на податкову практику.</p> <p>Здатність формувати обліково-аналітичне забезпечення податкового планування, контролю та управління податковими ризиками.</p> <p>Результати навчання:</p> <p>Пояснювати сутність, еволюцію та наукові підходи до формування облікових концепцій у системі оподаткування.</p> <p>Визначати місце облікових концепцій у формуванні податкової бази та аналізувати їх вплив на результати діяльності підприємства.</p> <p>Обґрунтовувати застосування методів нарахування та касового методу, оцінювати їх вплив на визнання доходів і витрат.</p> <p>Оцінювати вплив облікової політики на податкові показники та розробляти рекомендації щодо її оптимізації для цілей оподаткування.</p> <p>Пояснювати концептуальні засади гармонізації фінансового і податкового обліку та визначати напрями їх узгодження в умовах глобалізації.</p>	

Формувати аналітичні висновки щодо ефективності податкового планування та здійснювати оцінку податкових ризиків. Застосовувати концептуальні положення обліку для забезпечення прозорості, достовірності та податкової безпеки суб'єктів господарювання.				
5. Організація навчання				
Обсяг курсу – 90 год.				
Вид заняття		Загальна кількість годин		
		денна форма	заочна форма	
Лекції		16	6	
Практичні		14	4	
Самостійна робота		60	80	
Ознаки курсу				
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Статус дисципліни	
1	Облік і оподаткування	перший	вибіркова	
Тематика навчальної дисципліни				
Тема		Кількість годин (денна/заочна форма навчання)		
		лекція	практичне заняття	самостійна робота студента
Тема 1. Теорія облікових концепцій та їх роль у податкових відносинах 1. Сутність і еволюція облікових концепцій: наукові підходи та їх розвиток. 2. Місце облікових концепцій у системі оподаткування. 3. Вплив концепцій фінансового обліку на формування податкової бази. 4. Взаємодія бухгалтерського та податкового обліку: відмінності та точки перетину. 5. Роль облікових концепцій у забезпеченні прозорості, достовірності та податкової безпеки бізнесу.		2 / 1	2 / 1	10 / 12
Тема 2. Концептуальні основи визнання доходів і витрат у податковому обліку 1. Теоретичні засади визнання доходів і витрат. 2. Концепції нарахування та касового методу: науковий аналіз 3. Облікові оцінки та їх вплив на податкову базу. 4. Асиметрія визнання доходів і витрат: облікові підходи та наслідки.		4 / 1	2 / 1	10 / 12
Тема 3. Обліково-аналітичне забезпечення податкових зобов'язань та активів 1. Теоретичні основи обліку податкових зобов'язань та активів. 2. Методологія оцінки податкових зобов'язань і активів. 3. Обліково-аналітичні підходи до податкових різниць. 4. Відображення податкових наслідків у фінансовій звітності: концептуальні підходи.		4 / 1	4 / 1	10 / 12
Тема 4. Вибір облікової політики для цілей оподаткування 1. Теоретичні засади облікової політики в податковій системі. 2. Вплив облікової політики на податкові результати діяльності. 3. Стратегічні аспекти вибору облікових методів для податкових цілей.		2/1	2 / -	10 / 16
Тема 5. Гармонізація податкового та фінансового обліку 1. Теоретичні аспекти гармонізації податкового та фінансового обліку.		2 / 1	2 / -	10 / 12

<p>2. Концепції податкових різниць та їх обліково-аналітичне забезпечення.</p> <p>3. Вплив міжнародних стандартів фінансової звітності на податковий облік.</p> <p>4. Наукові підходи до узгодження податкового та фінансового обліку в умовах глобалізації.</p>			
<p>Тема 6. Податкове планування і контроль в обліковій системі</p> <p>1. Концептуальні підходи до податкового планування в обліковій системі.</p> <p>2. Податковий контроль: теорія, методологія та обліково-аналітичне забезпечення.</p> <p>3. Роль облікових концепцій у податковій оптимізації та мінімізації податкових ризиків.</p>	2 / 1	2 / 1	10 / 16
Разом	16 / 6	14 / 4	60 / 80
6. Система оцінювання курсу			
<p>Загальна система оцінювання навчальної дисципліни</p>	<p>Система оцінювання знань здобувачів освіти з навчальної дисципліни включає поточний та семестровий контроль знань. Поточний контроль здійснюється під час проведення аудиторних занять і має на меті перевірку знань здобувачів з окремих тем навчальної дисципліни та рівня їх підготовленості (усні відповіді, доповіді, дискусії, розв'язування практичних ситуацій (задач), тестування, контрольна робота).</p> <p>Оцінки отримані здобувачами, виставляються в електронні академічні журнали в 100 бальній шкалі.</p> <p>Накопичення балів студентом під час вивчення дисципліни проводиться у такому співвідношенні:</p> <ul style="list-style-type: none"> – поточне оцінювання – 90 балів (усні відповіді, розв'язання практичних ситуацій, тести, контрольна робота); – самостійна робота – 10 балів (тестування в СДН). <p>Семестровий контроль у формі заліку передбачає, що підсумкова оцінка (у стобальній шкалі) з навчальної дисципліни визначається наростаючим підсумком як сума оцінок за поточне оцінювання та самостійну роботу відповідно до їх розподілу у електронному журналі. Підсумкова залікова оцінка виставляється на останньому практичному занятті.</p> <p>До залікової відомості виставляється підсумкова оцінка за стобальною шкалою та шкалою ECTS:</p> <p>Зараховано «відмінно» (90-100 балів); (за шкалою ECTS – A) – студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, наводить повний обґрунтований розв'язок прикладів та задач, аналізує причинно-наслідкові зв'язки; вільно володіє науковими термінами;</p> <p>Зараховано «добре» (70-89 балів); (за шкалою ECTS: 80-89 – B; 70-79 – C) – студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його до розв'язання конкретних прикладів та задач, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності у розв'язках;</p> <p>Зараховано «задовільно» (50-69 балів); (за шкалою ECTS: 60-69 – D; 50-59 – E) – студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє правильно застосувати набуті знання до розв'язання задач, нечітко, а інколи й невірно формулює основні твердження та причинно-наслідкові зв'язки;</p> <p>Незараховано «незадовільно» (менше 50 балів); (за шкалою ECTS:</p>		

	<p>26-49 – FX; 1-25 – F) – студент не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами.</p> <p>Отримання додаткових балів з дисципліни можливе в разі виконання індивідуальних завдань, попередньо узгоджених з викладачем. Також за рішенням кафедри обліку і оподаткування здобувачам освіти, які брали участь у роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій), а також були учасниками олімпіад, конкурсів, можуть присуджуватися додаткові бали (див. «Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника», URL: https://surl.li/wmmuhb ; «Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» URL: https://surl.li/dxovqb).</p>
Вимоги до письмових робіт	<p>Студенти виконують одну комплексну контрольну роботу. Головна мета – перевірка ступеня засвоєння теоретичних положень курсу (студенти заочної форми навчання виконують контрольну роботу у формі домашньої контрольної роботи та захищають під час останнього практичного заняття). У разі відсутності здобувача при написанні контрольної роботи йому надається можливість виконати цей вид роботи в межах індивідуально-консультативної роботи з викладачем або в межах визначеного викладачем відповідного практичного заняття.</p>
Практичні заняття	<p>Практичні заняття проводяться з метою формування у студентів умінь і навичок з предмету, вирішення сформульованих завдань, їх перевірка та оцінювання. За метою і структурою практичні заняття є ланцюжком, який пов'язує теоретичне навчання і практичну сторону з дисципліни, а також передбачає попередній контроль знань студентів.</p> <p>Під час практичних занять студент отримує оцінки за результатами усних відповідей, доповідей, дискусій, розв'язування практичних ситуацій (задач), тестування тощо.</p> <p>Оцінки за практичні заняття враховуються при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни.</p>
Самостійна робота	<p>Загальний обсяг годин самостійної роботи, що відводиться на вивчення дисципліни складає 60 год. – для студентів денної форми навчання та 80 год. – для заочної форми навчання. Студентам пропонується виконання завдань, що розміщені у Системі дистанційного навчання.</p> <p>Навчальний матеріал дисципліни, передбачений для засвоєння здобувачем вищої освіти у процесі самостійної роботи, вноситься на підсумковий контроль разом з навчальним матеріалом, що вивчався при проведенні аудиторних навчальних занять.</p> <p>Оцінювання самостійної роботи проводиться за окремим розкладом під час тижнів контролю за самостійною роботою. Оцінки, отримані здобувачами вищої освіти вносяться до журналу занять навчальної групи та враховуються при визначенні підсумкової оцінки (рейтингу) з навчальної дисципліни.</p>
Методи навчання	<p>Наочні методи навчання – ґрунтуються на візуальному сприйнятті інформації для полегшення вивчення навчального матеріалу (використання ілюстрацій, графіків, схем, мультимедійних матеріалів (презентації, відео).</p> <p>Інтерактивні методи навчання – ґрунтуються на принципі зворотного зв'язку, коли здобувач освіти отримує відповіді, зауваження та поради щодо певної проблематики від викладача чи одногрупників; коли здобувачі освіти взаємодіють між собою, а викладач виступає координатором та наставником, а також стежить за дотриманням</p>

	навчальних та етичних норм (відповіді на запитання та опитування думок здобувачів освіти, кейс-стаді тощо). Практичні методи навчання – передбачають виконання задач та вправ, які спрямовані на розвиток навичок і практичного застосування знань. Методи дистанційного навчання – ґрунтуються на використанні інформаційних технологій, в т.ч. університетської системи дистанційного навчання (https://d-learn.pnu.edu.ua), платформи для організації відеоконференцій: Zoom Video Communications.
Умови допуску до підсумкового контролю	Здобувач освіти вважається допущеним до семестрового контролю з навчальної дисципліни, якщо він виконав усі види робіт по темах, передбачених силабусом.
Підсумковий контроль	Форма контролю: залік. Семестровий контроль у формі заліку передбачає, що підсумкова оцінка (у стобальній шкалі) з навчальної дисципліни визначається наростаючим підсумком як сума оцінок за поточне оцінювання та самостійну роботу.

7. Політика курсу

Письмові роботи: студент повинен самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю, а для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей.

Здобувачам вищої освіти, які не отримали оцінку за підсумковий семестровий контроль, дозволяється ліквідувати академічну заборгованість відповідно до графіка ліквідації академзаборгованості за встановленими в університеті правилами.

Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається «Положенням про запобігання та виявлення плагіату у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (URL: <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>). Списування під час виконання завдань заборонені. Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише для виконання он-лайн тестування. Для обчислень можна використовувати калькулятор.

Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. Пропуски практичних занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку на консультаціях.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (на 20% менше).

У студентів є можливість отримати додаткові бали пройшовши онлайн курси на навчальних платформах Prometheus, Coursera (чи інших рекомендованих кафедрою обліку і оподаткування: URL: <https://koia.pnu.edu.ua/platformy-dlia-neformalnoi-osvity/>). Слід враховувати, що приймаються сертифікати, які розширюють чи поглиблюють знання з дисципліни. Попередньо студент повинен погодити коректність обраного курсу (написавши лист на електронну адресу: nadiia.shkromyda@cnu.edu.ua). Результати неформальної освіти визнаються згідно Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (URL: <https://surl.li/xpiocw>).

При використанні технологій штучного інтелекту студенти повинні дотримуватись «Рекомендацій щодо відповідального впровадження та використання технологій штучного інтелекту в закладах вищої освіти» (URL: <https://surl.li/zntjjk>).

8. Рекомендовані ресурси

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI з наступними змінами та доповненням : сайт Верховної ради України URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
2. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану : Закон України від 15 березня 2022 р. № 2120-IX : сайт Верховної ради України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2120-20>.
3. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо адміністрування окремих податків у період воєнного, надзвичайного стану: Закон України від 01 квітня 2022 р. № 2173-IX : сайт Верховної ради України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2173-20>.

4. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р., № 996-XIV (зі змінами і доповненнями) : сайт Верховної ради України URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
5. Розвиток бухгалтерського обліку та оподаткування в Україні: монографія / Сторожук Т. М., Занько Б. М., Колісник О. П. та ін.; за заг. ред. Т. М. Сторожук. Ірпінь: УДФСУ, 2021. 256 с.
6. Сучасні тенденції обліку, аналізу й оподаткування в умовах євроінтеграції : монографія / за заг. ред. Т. Г. Савченка, І. М. Бурденко. Суми : Сумський державний університет, 2020. 203 с.
7. Садовська І. Б., Нагірська К. Є. Облік і оподаткування в управлінні проектами: навчальний посібник. Луцьк : Вежа-Друк. 2022. 181 с.
8. Кулик В. А., Левченко З. М. Облікова політика підприємства: навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. Київ : SBA-Print, 2019. 238 с.
9. Концепції та парадигми у розвитку теорії та методології обліку: навч. посіб. / В. М. Савченко, О. В. Юрченко, Л. В. Кононенко та ін. ; за заг. ред. В. М. Савченко. Кропивницький: 2021. 362 с.
10. Гармонізація бухгалтерського обліку та оподаткування на підприємствах України в контексті нормативів ЄС : монографія / К. В. Безверхий [та ін.]. Київ : АртЕк ; ДУІТ, 2018. 415 с.
11. Волохова І. С. Трансформаційні процеси у податковій системі України : монографія / за редакцією І. С. Волохової. Одеса: АтлантВОІСОІУ, 2018. 384 с.
12. Кузь В. І. Податкова система: навч. посіб. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 240 с.
13. Основи оподаткування: навч. посібник / О. Фрадинський. Львів : Новий Світ-2000, 2025. 340 с.
14. Податкова система: практикум: навч. посібник / О. Легостаєва, Н. Гнип. Львів : Новий Світ-2000, 2025. 228 с.
15. Податкове планування та основи податкової оптимізації : навчальний посібник / Я. В. Самусевич, А. В. Височина. Суми : Сумський державний університет, 2021. 344 с.
16. Томнюк Т. Л. Податкова система: навчальний посібник. Чернівці: ЧТЕІ ДТЕУ, 2022. 324 с.
17. Облік і оподаткування: програми підготовки магістрів: навч. посібник / А. Загородній та ін. Львів : В-во Львівської політех., 2022. 208 с.
18. Ковшун Н. Е., Шило Ж. С. Реформування податкової системи в умовах інноваційного розвитку України: колективна монографія за ред. Л. М. Мельник, Частина 1. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2020, 246 с.
19. Облік і аудит податків в Україні: теорія, методологія, практика : навчально-практичний посібник / О. Малишкін, Київ : ЦУЛ, 2022. 376 с.
20. Бухгалтерський фінансовий та податковий облік: навч. посібник / Є. Ю. Шара, О. Андрієнко, Л. Жидеєва, Київ : ЦУЛ, 2021. 424 с.
21. Волощук М. Г., Матьола І. І., Карабін Т. О., Білаш О. В. Становлення та розвиток податкової системи України : монографія. Ужгород : Видавництво Олександри Гаркуші, 2021. 172 с.
22. Біляк Ю. В., Тітенко З. М. Податкова система: навчальний посібник. К.: НУБіП України, 2021. 634 с.
23. Професійна етика бухгалтера: підручник. Голов С. Ф., Голубка Я. В., Костюченко В. М., Кузіна Р. В., Чижевська Л. В.. Житомир, ПП Рута. 2022. 260 с.
24. Шкроміда Н. Я., Лещук Г. В. Управління податковими зобов'язаннями підприємства: обліково-аналітичний аспект. *Сталий розвиток економіки*. 2025. № 2 (53). С. 318-323. DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-53-43>
25. Лещук Г. В., Шкроміда Н. Я. Підходи до оптимізації податкового навантаження в системі ефективного податкового планування. *Актуальні питання економічних наук*. 2025. №10. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15331655>
26. Шкроміда Н. Я., Лещук Г. В. Податкова система України в умовах воєнного стану: виклики для бізнесу та адаптація облікових систем. *Український економічний часопис*. 2025. Вип. 10. С. 142-147. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-8273/2025-10-22>
27. Шкроміда В. В., Шкроміда Н. Я., Гнатюк Т. М. Трансформація системи обліку і звітності в умовах цифровізації бізнесу. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону: науковий журнал*. 2024. № 20 (2). С. 370-379. DOI: <https://doi.org/10.15330/apred.2.20.370-379>
28. Gnatiuk, T., Shkromyda, V. & Shkromyda, N. (2023) Digitalization of Accounting: Implementation Features and Efficiency Assessment. *Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University*. 10 (2). 45-58. DOI: <https://doi.org/10.15330/jpnu.10.2.45-58>

Періодичні видання та сайти професійних організацій:

1. Інформаційний сайт журналу «Все про бухгалтерський облік» URL : <https://gazeta.vobu.ua/>
2. Інформаційний сайт журналу «Головбух» URL: <https://egolovbuh.expertus.com.ua/>
3. Інформаційний сайт журналу «Баланс» URL : www.balance.ua
4. Інформаційний сайт журналу «Дебет - Кредит» URL: <https://dtkr.ua/>
5. Інформаційний сайт журналу «Бухгалтер 911» URL: <https://i.factor.ua/journals/buh911>
6. Офіційний сайт ДПС України. Електронний кабінет платника URL : <https://cabinet.tax.gov.ua>
7. Сайт АІСПА-СІМА: <https://www.aicpa-cima.com/home>

Викладач

Надія ШКРОМИДА